

MICHAEL MICHALKO

THINKERTOYS:

A HANDBOOK OF CREATIVE-THINKING
TECHNIQUES

TEN SPEED PRESS
BERKELEY

Розділ сьомий

Вишня в розрізі

Хто скаже, де щось закінчується
й починається інше?

Сунь-цзи

Інколи розв'язання завдання лежать усередині самого завдання. Прийом «вишня в розрізі» дозволяє вам розділити завдання на дві частини, а тоді зібрати його в нову ідею. Назва «вишня в розрізі» походить від схожості цього підходу на розділення вишні на дві половинки, як це ви бачите на малюнку нижче.

Якщо ви подаруєте дитині готовий іграшковий будиночок, то це стане початком кінця її креативності: вона не матиме іншого вибору, як використовувати його за призначенням. Але якщо ви подаруєте їй будівельний конструктор, то дитина побудує з нього численні нові незвичні споруди.

Прийом «вишня в розрізі» передбачає розділення завдання на окремі складові, які потім можна зібрати до купи в різному поєднанні з метою отримання будь-якої кількості альтернативних ідей.

Чи бачите ви квадрат?

Зрозуміло, тут нема чіткого квадрата. Але, уявно розділивши фігуру на дві половинки, ми побачимо квадрат там, де його насправді нема (отой простір між опуклими частинами, що різко обриваються, ми схильні сприймати як сторони квадрата). Розклавши завдання на характерні ознаки, ми здатні формувати та перетворювати зі складових цього завдання такі ідеї, яких раніше не існувало.

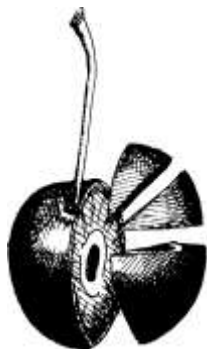
ПЛАН ДІЙ

1. Коротко, кількома словами викладіть суть вашого завдання. Якщо, наприклад, його можна сформулювати у вигляді запитання: «Як я можу

збільшити обсяг продажу копіювальної техніки «Кенон»?», то суть вашого завдання міститиметься у фразі з трьох слів: «продаж копіювальної техніки». Наступне завдання можна сформулювати як запитання: «Як я можу поліпшити технологію збору вишні?». Тут суть виражається трьома словами: «технологія збору вишні».

2. Розділіть завдання на дві окремі частини. Отримаємо «вишню» і «збір».

3. Розділіть дві характерні ознаки на подальші пов'язані з ними характерні ознаки. Наприклад, сама «вишня» поділяється на «високоякісну» і «браковану», а «збір» — на «зривання з дерева» й «транспортування».

Не переймайтеся правильністю поділу на ознаки; у природі нема двох людей, які б однаково бачили характерні ознаки. Одна людина подивиться на дорогу й побачить неймовірну гру світлотіней, а обабіч — цегляні стіни, темні ганки, холодні замети. Інша — лишень бруд і щербінь. Ви самі визначаєте ознаки, вдаючись до використання власних підходів.

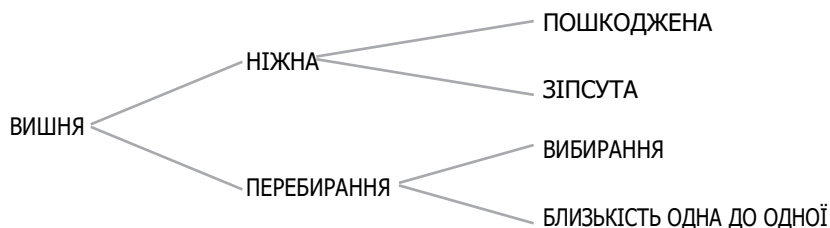
4. Продовжуйте розщеплювати характерні ознаки, допоки не відчуєте, що маєте їх уже досить. У випадку з вишнею я розділив би ознаку «ніжна» на «пошкоджена» і «зіпсута», а «відокремлення» на «вибирання» і «близькість одна до одної», «збір» на «доторкання» і «зривання», а «транспортування» — на «землю» і «ящики».

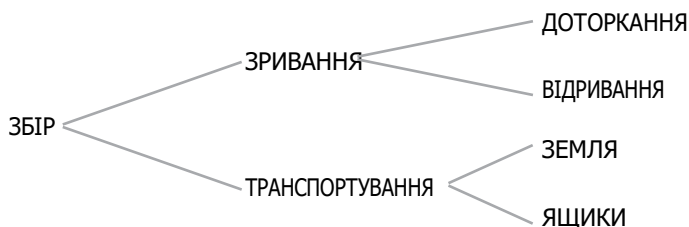
5. Поміркуйте над кожною ознакою з метою виходу на нову ідею. Корисність цього методу в тому, що найвагоміші ідеї можуть ховатись у звичних ознаках, як, скажімо, запах свіжості цілого океану може вміститись у краплі води.

6. Знову й знову поєднуйте різні ознаки. Нові поєднання приводять до нових розв'язань і нових ідей. Розбиття завдання на кілька ознак — це як усунення перегородки між камерами з дуже холодним і дуже теплим повітрям: сили зіштовхуються і виробляють нову ідею.

Збір вишні

Завдання: «Як можна поліпшити технологію збору вишні?»

Зі схеми видно, що ми розбили наше завдання на кілька характерних ознак:

НІЖНА	ВИБИРАННЯ
ПЕРЕБИРАННЯ	БЛИЗЬКІСТЬ ОДНА ДО ОДНОЇ
ЗРИВАННЯ	ДОТОРКАННЯ І ВІДРИВАННЯ
ТРАНСПОРТУВАННЯ	ЗБІР
ПОШКОДЖЕНА	ЗЕМЛЯ
ЗІПСУТА	ЯЩИКИ

Тепер можна зосередитися лишень на якійсь одній ознаці, скажімо, на «ніжна» й ухвалити рішення про виведення нового сорту вишні зі щільнішою шкіркою з метою зменшення пошкодження ягід під час збору врожаю.

Можна також поєднати такі ознаки, як «зривання», «вибирання» і «збір», а тоді подумати над новою ідеєю. Однією з них може стати струшування ягід з дерева на розтягнену сітку з метою мінімізації ушкоджень.

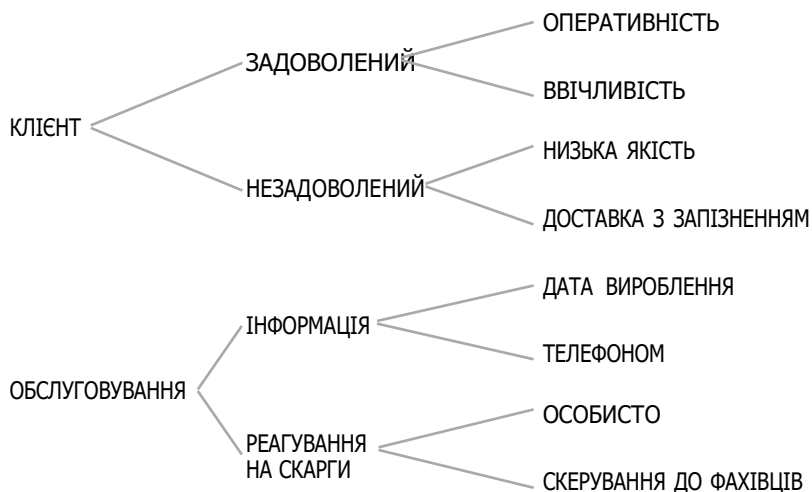
Або можна поєднати «доторкання та відривання», «зривання» й «транспортування на землю» в одне ціле. Таке поєднання ознак може наштовхнути на думку про використання гідравлічного підйомника, який підійматиме збирачів вишні до самісіньких ягід. Зривання ягід з підйомника зменшить кількість взаємодії ягід з різними поверхнями, а отже, і рівень їхнього пошкодження.

Виокремлені ознаки заохочують до перегрупування наявної інформації й пошуку нових способів реалізації задумів. Не має значення кількість використаних вами ознак або те, як ви їх поєднуватимете з метою вироблення нових ідей. Це лишень спосіб підкинути до своєї уяви кілька нових пробних куль.

Проблема обслуговування Покупців

Уявімо собі, що в компанії не все добре склалося з обслуговуванням покупців. Характерні ознаки, пов'язані з обслуговуванням покупців, можна розбити так.

Тут можна зосередитися на характерній ознаці «ввічливість» і поміркувати над шляхами підвищення культури обслуговування покупців. Добре було б запровадити щоденну «п'ятихвилинку виняткової ввічливості».

Також можна поєднати «інформування», «телефоном», «незадоволений покупець» і запропонувати практику, коли б представники компанії телефонували незадоволеним покупцям, записували їхні скарги, складали звіти з пропозиціями вдосконалення стану справ, а тоді розповсюджували ці звіти серед зацікавлених осіб.

Або можна поєднати «незадоволений покупець», «доставка з запізненням», «інформування» і «телефоном», а тоді запропонувати, аби представники компанії телефонували покупцям про можливі затримки доставок товару, а потім щодня інформували про стан надходжень. Суть такого кроку в тому, щоб завчасно попереджувати покупця про можливі незручності ще до того, як він з ними зіткнеться.

Застосування методу «вишні в розрізі» дозволяє вам замінити складне завдання креативною ситуацією, коли ви маєте справу з кількома характерними ознаками й здатні утворити з них стільки комбінацій, скільки потрібно для того, аби завдання постало в іншому світлі.

Ось ще один приклад. Скажімо, перед видавцем спортивного журналу постало завдання: «У який спосіб розширити коло читачів спортивного журналу?»

Він застосовує прийом «вишні в розрізі»:

Зібравши докупи «види спорту», «журнал», «діти», «школа», «юні спортсмени», видавець виходить з ідеєю про необхідність зробити журнал привабливим не тільки для дорослих, але також для дітей. Тому ухвалює рішення про випуск щомісячного додатка до журналу зі статтями про найвідоміших юних спортсменів. Видавництво проводить передплату в школах, а також забезпечує безкоштовною передплатою дітей з малозабезпечених сімей у межах Дитячої програми грамотності, відповідно до якої журнал розповсюджується в школах і місить різноманітні

навчально-виховні матеріали. Дитяча версія журналу в майбутньому дасть змогу розширити коло дорослих читачів, бо теперішні школярі через кілька років передплачуватимуть уже дорослу версію журналу.

ГРУПОВА ВПРАВА

З метою використання прийому «вишня в розрізі» під час виконання групової вправи поставте перед членами групи завдання й запропонуйте виокремити в ньому якнайбільшу кількість характерних ознак. Записуйте ознаки в черговості їхнього надходження, доки виникатимуть пропозиції щодо подальшого поділу. Байдуже, що деякі пропозиції перекриватимуть одна одну, але нехай кожен, хто вносить схожу пропозицію, пояснить, чим вона відрізняється від інших. Якщо така пропозиція містить, на думку автора, щось нове, то не задумуйтесь і включайте її до списку.

Запропонуйте членам групи поєднати ознаки дещо в іншому ключі, так щоб поглянути на завдання під іншим кутом зору. Розпочніть з якоїсь озвученої ідеї, а інші члени групи нехай її доповнюють, доки не вичерпаються всі можливі варіанти. Тоді переходьте до ідеї від когось іншого й усе повторюйте знову й знову, аж поки не відчуєте, що назбирали достатню кількість креативних ідей.

Кілька років тому одна пивоварня надумала розширити асортимент своєї продукції. У груповій вправі вони розбили поставлене завдання на кілька грон характерних ознак. Нижче подано одне з таких грон.

дистриб'юторська мережа сільська рідина	ароматизована упаковка по шість пляшок джерельна вода
---	---

Саме з цього грона характерних ознак і виникла ідея нової лінії джерельної води в пляшках. Наразі вода в пляшках часто продається в міських крамницях, але набагато рідше реалізовується в сільській місцевості. Пивоварня з налагодженою дистрибуторською мережею виявилася готовою до проникнення на сільський ринок.

Вода надходить з тих самих джерел, що й для виробництва пива. І продається (чиста й ароматизована) в упаковках по шість пляшок.

До такого очевидного розв'язання завдання пивоварня вдалася після того, як виконавчі директори проаналізували завдання та розбили його на характерні ознаки, пов'язані з продажем пива.

НА ЗАКІНЧЕННЯ РОЗДІЛУ

Прийом «вишня в розрізі» дозволяє розбити завдання на окремі частини. Після «розсікання» завдання ви отримуєте новий матеріал, який був колись частиною чогось іншого. Коли ви вперше спробуєте з'єднати «розсічені» частини, то нагадуватимете малюка, який уперше намагається збудувати хатинку з цеглинок будівельного конструктора — незграбно та повільно ви покладете цеглинку на цеглинку, але коли одна цеглинка зайде в паз іншої, то з вас почнуть випурхувати ідея за ідеєю, немовби зграя сполоханих пташок.

Популярне видання

МІХАЛКО Майкл

21 спосіб мислити креативно

Керівник проекту *С. І. Мозгова*
Відповідальний за випуск *А. В. Альошичева*
Художній редактор *А. О. Попова*
Технічний редактор *В. Г. Євлахов*
Коректор *Л. М. Шуст*

Підписано до друку 12.04.2019. Формат 60х90/16.
Друк офсетний. Гарнітура «HeliosCond». Ум. друк. арк. 25.
Наклад 4000 пр. Зам. № .

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61140, Харків-140, просп. Гагаріна, 20а
E-mail: cor@bookclub.ua

Віддруковано у ПРАТ «Харківська книжкова фабрика "Глобус"»
61052, м. Харків, вул. Різдва, 11.
Свідоцтво ДК № 3985 від 22.02.2011 р.
www.globus-book.com

- за телефонами довідкової служби
(050) 113-93-93 (МТС); (093) 170-03-93 (life);
(067) 332-93-93 (Київстар); (057) 783-88-88

- на сайті Клубу: www.bookclub.ua

- у мережі фірмових магазинів
дпв. адреси на сайті Клубу або за QR-кодом

Надсилається безоплатний каталог

Запропущмо до співпра4і авторів

e-mail: publish@ksd.ua

***Запропущмо до співпра4і художників,
переврдаув, редакторів***

e-mail: editor@ksd.ua

**для гуртових
клієнтів**

Харків

тел./факс +38(057)703-44-57

e-mail: trade@ksd.ua

Київ

тел./факс +38(067)575-27-55

e-mail: kyiv@ksd.ua

Міхалко М.

М11 21 спосіб мислити креативно / Майкл Міхалко ; пер. з англ. Т. Бойка. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2019. — 400 с.

ISBN 978-617-12-6660-5 (PDF)

УДК 159.9

